

OGRODY ORIENTU

Raj na ziemi.

TEKST I ZDJĘCIA: INŻ. ZOLTAN NAGY, PRACOWNIA GRAND GARDEN, SŁOWACJA, WWW.GRANDGARDEN.SK
TŁUMACZENIE Z JĘZYKA SŁOWACKIEGO: UKASZ OŚCIŁOWSKI

W tradycji islamskiej ogród jest pojmowany jako raj na ziemi, miejsce, w którym możemy nabrać sił, odnaleźć spokój i chwilę prywatności. Ogrody mają tutaj tendencję do izolowania się od otoczenia, ukazując mu tylko konieczne minimum.

W architekturze Orientu ogrody odgrywały zawsze ważną rolę, przede wszystkim z powodu tradycji religijnych. Istnieje silny związek pomiędzy koncepcją ogrodów islamskich a samym pojęciem raju. Perskie słowo „pairidaeza” (ang. paradise) jest właściwie kombinacją dwóch słów oznaczających „ogrodzoną przestrzeń”.

Właściciele ogrodów, chronionych bezpiecznym murem, mogli cieszyć się w nich pięknem

świata przyrody, rozwijać swój intelekt oraz rozmyślać nad sensem ludzkiej egzystencji. Temu właśnie służyły fontanny, zieleń i mozaiki odzwierciedlające harmonię i zmienność świata przyrody. Dlatego islamskie ogrody są prawdziwym przeciwieństwem reprezentacyjnych ogrodów kultury zachodniej, których głównym celem jest wystawne eksponowanie swojego piękna na zewnątrz. Tutaj ogrody są małym, osobistym rajem swojego właściciela, któremu przynoszą radość i chwilę wytchnienia.

S

Na przestrzeni wieków religia islamska rozpowszechniała się po świecie, szerząc jednocześnie swoją kulturę, architekturę oraz wzornictwo. Dzisiaj z kulturą muzułmańską możemy spotkać się nie tylko w Afryce północnej, Zatoce Perskiej czy na Bliskim Wschodzie, ale również w takich krajach jak Hiszpania, Francja czy Indie. Architektura islamska musiała więc dostosować się do warunków geograficznych, klimatycznych oraz społecznych co sprawiło, że odznacza się ona dzisiaj dużym zróżnicowaniem. Można jednak wyznaczyć kilka charakterystycznych elementów lub ogólnych cech, które wywodzą się z naturalnej potrzeby piękna w kulturze muzułmańskiej. Za najbardziej charakterystyczny element można uznać kopułę i różne typy łuków, które są często używane również w architekturze ogrodowej.

W ogrodach islamskich da się zauważyć częste wykorzystywanie form geometrycznych. Baseny, mozaiki czy rabaty kwiatowe są podporządkowane dokładnej kompozycji i ozdobione gamą przepięknych wzorów. Z tradycji starożytnych ogrodów perskich wywodzą się takie czynniki składowe jak symetria, rytm, gradacja, dominanta czy kontrast. Co prawda, do najczęściej używanych form geometrycznych należą ośmiokąt i prostokąt, to jednak tylko dzięki harmonijnej koncepcji powstają tak wspaniałe kompozycje i wzory tworzące spójną całość.

Klimat wielu krajów islamskich charakteryzuje się długim, suchym i bardzo gorącym latem. Dlatego tak bardzo ceni się tam każdą chwilę spędzoną w pobliżu fontanny czy basenu, a woda w różnej formie jest podstawą kompozycji islamskich ogrodów. Lustro wody dopełnia perfekcyjną symetrię otaczających je elementów architektury oraz roślin. Ponadto pochłania światło i odbija je od otaczającej przestrzeni. Tradycyjne ogrody islamskie są budowane z reguły na planie prostokąta, którego centrum stanowi fontanna lub inny zbiornik wodny.

WSPÓŁCZESNOŚĆ

Współczesna islamska architektura ogrodowa wciąż dużo czerpie ze swojego dziedzictwa, szukając jednocześnie z zapalem nowych form wyrazu i opierając się przy tym na tradycyjnych elementach. Jednak dzisiaj kompozycja ogrodów jest bardziej swobodna, a sam dobór roślin bardziej zróżnicowany. Centralnym motywem nadal pozostaje oczywiście woda, która jest nieodzownym elementem przestrzeni. Ważna jest również architektura ogrodowa, jak na przykład przepiękne pergole, które mogą zaoferować tak drogi w tamtym klimacie cień. Wysoki poziom wykonania poszczególnych elementów, ogromna pomysłowość oraz niewyczerpana baza kształtów pozwalają tworzyć wspaniałe altany, szpalery oraz różne elementy zacieniające. Przy tym wszystkim należy pamiętać również o aspektach technicznych. Nieodzownym elementem ogrodów stały się nowoczesne automatyczne systemy nawadniające, umożliwiające w suchych i niegościennych warunkach bezproblemowy wzrost roślin.

Istotą ogrodów islamskich jest łączenie poszczególnych części tak, aby stworzyć wspólną, monolityczną całość. Ogrody nie są tylko zbiorem różnych, pojedynczych komponentów. Wszystkie elementy muszą być odpowiednio dobrane oraz ze sobą powiązane, aby tworzyć spójną całość, opartą na zasadach wiary i harmonii.

